

REGERINGEN

Regeringsbeslut

II:3

2013-03-21

S2013/2344/FST (delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att analysera och bedöma personlig assistans som utförs av den assistansberättigades gode man, förvaltare eller ombud

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra en särskild analys och bedöma lämpligheten av att personlig assistans utförs av en person som också är god man, förvaltare eller ombud till den assistansberättigade som är 18 år eller äldre.

Socialstyrelsen ska samråda med relevanta brukar- och anhörigorganisationer, Föreningen Sveriges Överförmyndare samt relevanta myndigheter (t.ex. Försäkringskassan och länsstyrelser) och andra aktörer. Socialstyrelsen ska i analysen ta tillvara de erfarenheter som kommer fram i dessa kontakter.

Socialstyrelsen får för uppdragets genomförande disponera 1 000 000 kronor under 2013. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet, anslagsposten 8 Övrig verksamhet.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 15 januari 2014. Redovisningen ska hänvisa till det diarie-nummer som detta beslut har.

Bakgrund

I betänkandet Åtgärder mot fusk och felaktigheter med assistansersättningen (SOU 2012:6) föreslogs att ersättning till kostnader för personlig assistans inte ska lämnas för assistans som utförs av någon som i egenkap av god man, förvaltare eller ombud företräder en assistansberättigad, som har fyllt 18 år. I redovisningen av skälen till förslaget hänvisade utredningen till risken för intressekonflikter. Det framhölls att

uppgiften att vara god man, förvaltare eller ombud i normalfallet innebär att bevaka personens intressen, bl.a. genom att se till att denne får personlig assistans av god kvalitet i den omfattning han eller hon beviljats. Om den gode mannen, förvaltaren eller ombudet själv är assistent finns ingen som för den enskildes räkning övervakar omfattning och utförande av assistansen. Därtill menade utredaren att det var principiellt tveksamt om tidsredovisningens riktighet ska intygas av samma person som utför arbetet.

Vid remissbehandlingen av betänkandet var gensvaret i denna del blandat. Flera remissinstanser var positiva men det fanns även flera instanser som var kritiska till förslaget. Från de instanser som var kritiska framhölls exempel som visade att det skulle innebära svåra kvalitetsbrister för brukaren om relationen till assistenten tillika gode mannen skulle brytas. Det påtalades även att sådana åtgärder skulle innebära begränsningar som inte ligger i linje med lagstiftningens intentioner, om att den enskilde i största möjliga utsträckning ska ges inflytande och medbestämmande över insatser som ges.

I Budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1) bedömde regeringen att Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att göra en särskild analys och bedömning av personlig assistans som utförs av en assistent som också är den assistansberättigades gode man, förvaltare eller ombud.

Närmare om uppdraget

Socialstyrelsen ska analysera och bedöma vilka fördelar som finns med att en god man, en förvaltare eller ett ombud är personlig assistent, t.ex. avseende företrädarens kännedom om och förståelse för sin klient. Socialstyrelsen ska även analysera och bedöma risken för att det kan uppstå intressekonflikter och potentiella jävsförhållanden på grund av de dubbla roller som föreligger under aktuella omständigheter. Socialstyrelsen ska beakta frågan huruvida det föreligger risker t.ex. för att den assistansberättigade kan försättas i en ogynnsam situation. Detta särskilt om den gode mannen, förvaltaren eller ombudet i dessa fall också är en närstående person.

I uppdraget ingår även att så långt det är möjligt ta reda på hur vanligt det är att god man, förvaltare eller ombud är assistent och vilka tänkbara konsekvenser det skulle bli om man genomförde utredningens förslag.

Socialstyrelsen ska inom ramen för sin analys beakta relevanta delar i betänkandet Frågor om förmyndare och ställföreträdare för vuxna (SOU 2004:112) och det arbete som utförs av den nationella samordnaren mot våld i nära relationer (Ju 2012:05) (dir. 2012:38).

På regeringens vägnar

Maria Larsson

Inger Laudon

Kopia till

Statsrådsberedningen, Samordningen
Justitiedepartementet,
Finansdepartementet, Budgetavdelningen
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Regeringskansliet internrevision
Socialutskottet
Försäkringskassan
Kammarkollegiet